

Quản lý hoạt động giáo dục đạo đức cho học sinh các trường tiểu học đáp ứng chương trình giáo dục phổ thông tổng thể

Trần Thị Quyên*

ThS Trường tiểu học Văn Khê, Quận Hà Đông, TP Hà Nội

Received: 22/10/2024; Accepted: 12/11/2024; Published: 20/11/2024

Abstract: Moral education for primary school students is a process of purposeful and planned impact of educators on students to form students' awareness, feelings and moral beliefs, and establish ethical behavioral habits to meet the educational goals of the school. Moral education for primary school students is a long-term and complex process, requiring the attention of the whole society, in which primary schools play a leading role. The article presents a presentation on Moral Education Management for Primary School Students

Keywords: Activity management, moral education, primary school students

1. Mở đầu

Đạo đức là hệ thống những chuẩn mực, những quy tắc xã hội nhằm điều chỉnh mối quan hệ giữa cá nhân với cá nhân, giữa cá nhân với xã hội.. GDĐĐ cho HS là một phạm trù trung tâm của lý luận giáo dục. Lý luận về GDĐĐ luôn vận động, phát triển cùng với sự vận động phát triển của lý luận giáo dục nói chung, của hệ tư tưởng xã hội, của văn hóa dân tộc và thời đại trong các giai đoạn lịch sử cụ thể. Trong xu thế hội nhập hợp tác quốc tế hiện nay, nhiều giá trị văn hóa, đạo đức mới hình thành, nhiều giá trị văn hóa, đạo đức cũ không còn phù hợp, nảy sinh mâu thuẫn giữa đạo đức mới và đạo đức cũ, giữa truyền thống và hiện đại, giữa dân tộc và thời đại. Điều đó đặt ra vấn đề phải nghiên cứu về GDĐĐ và quản lý các HĐGDĐĐ cho HS hiện nay.

Thực tiễn thời gian qua cho thấy, trong bối cảnh hiện nay ở những trường tiểu học đội ngũ CBQL, GV, NV và cha mẹ học sinh (CMHS) nhận thức được tầm quan trọng của HĐGDĐĐ và quản lý HĐGDĐĐ đối với sự phát triển toàn diện của HS tiểu học; tổ chức, quản lý tốt HĐGDĐĐ thì chất lượng dạy và học được nâng cao, đặc biệt là ngăn ngừa được các tệ nạn xã hội xâm nhập học đường. Các HĐGDĐĐ đã được triển khai thực hiện ở hệ thống các trường tiểu học trên cả nước, luôn được sự quan tâm của các cấp lãnh đạo, các thầy cô giáo, các tổ chức, các lực lượng tham gia giáo dục khác. Các trường tiểu học đã và đang chú trọng phát triển, nâng cao CLGD, đổi mới nội dung, chương trình, hình thức, phương thức quản lý các

HĐGD, trong đó có GDĐĐ, vì vậy, GDĐĐ cho HS tiểu học bước đầu đã đạt được một số kết quả nhất định. Tuy nhiên, do nhiều nguyên nhân khác nhau, ở một số trường tiểu học, HĐGDĐĐ chưa đạt được mục tiêu đề ra; công tác lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện và kiểm tra, đánh giá kết quả HĐGDĐĐ cho HS chưa chặt chẽ, đồng bộ, khoa học. Vì vậy, bên cạnh phần đông HS có hạnh kiểm tốt, ý thức đạo đức tốt vẫn còn một bộ phận HS kém hiểu biết về các giá trị đạo đức, có thái độ, hành vi không phù hợp với chuẩn mực đạo đức, chưa tích cực trong học tập, rèn luyện để trở thành con ngoan, trò giỏi,...

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Mục đích và nội dung QLHĐ GDĐĐ cho HSTH

2.1.1. Mục đích quản lý HĐGDĐĐ cho HSTH là đảm bảo cho các HĐGD diễn ra theo một hệ thống nhất quán, phù hợp với quy luật giáo dục, nhằm khai thác, sử dụng có hiệu quả các tiềm lực của nhà trường và xã hội cùng tham gia vào quá trình giáo dục. GDĐĐ cho HSTH là một nhiệm vụ trung tâm của nhà trường, đòi hỏi mọi GV, mọi lực lượng trong nhà trường cùng tham gia. GDĐĐ cho HS không phải chỉ bằng những bài giảng về đạo đức công dân, mà phải thông qua mọi loại hình hoạt động đa dạng của nhà trường. Quản lý HĐGDĐĐ cho HS có nhiệm vụ huy động mọi tiềm lực và tổ chức, phối hợp các lực lượng cùng tham gia vào quá trình giáo dục. Đảm bảo cho hoạt động của các lực lượng không mâu thuẫn với nhau mà phải cùng hướng tới một mục tiêu chung

của nhà trường.

2.2. Nội dung QLHD GDĐĐ cho HSTH

2.2.1. Quản lý xây dựng kế hoạch HD GDĐĐ cho HSTH

Quản lý XDKH HDGDĐĐ cho HSTH là một nội dung cơ bản của nhà trường tiểu học. Trong XDKH HDGDĐĐ cho HS, ngoài việc xác định đúng mục tiêu GDĐĐ cho HS thì cần phải tiến hành xây dựng chương trình kế hoạch hoạt động về mặt nội dung, XDKH sử dụng phương tiện, CSVC, kinh phí và XDKH phối hợp các LLGD trong và ngoài nhà trường cho HS.

Kế hoạch HDGDĐĐ cho HSTH phải được xây dựng trên cơ sở khoa học, đúng qui trình (gồm: lập dự thảo kế hoạch, họp thảo luận dự thảo đối với các bộ phận có liên quan và thống nhất, điều chỉnh trước khi ban hành), có tính thực tiễn, tính khả thi cao. XDKHHHDGDĐĐ cho HS cần phải thực hiện theo các nội dung cụ thể, đó là: xác định đúng mục tiêu HDGDĐĐ cho HS theo ý kiến chỉ đạo từng năm học của Bộ GD&ĐT và Sở GD&ĐT; vạch kế hoạch, bao gồm dự kiến thời gian chuẩn bị, thời gian tiến hành HDGDĐĐ, dự kiến nội dung và hình thức hoạt động, dự kiến điều kiện về kinh phí, phương tiện hoạt động và CSVC cho HDGDĐĐ; dự kiến lực lượng tham gia chuẩn bị HDGDĐĐ cho HS, gồm GV, cha mẹ HS, đoàn - đội, các lực lượng xã hội,...; xây dựng cụ thể chương trình HDGDĐĐ trong năm học, từng học kỳ, tháng; bồi dưỡng đội ngũ nòng cốt về kỹ năng tổ chức, điều khiển HDGDĐĐ cho HS,...; đôn đốc, kiểm tra việc chuẩn bị các bước của hoạt động này.

2.2.2. Quản lý mục đích HD GDĐĐ cho HS TH

Mục đích HDGDĐĐ cho HSTH là mô hình về phẩm chất đạo đức mà nhà trường hướng tới xây dựng cho HS. Mục đích tổng thể đó được phân hóa thành các mục tiêu cụ thể về nhận thức, về thái độ, về hành vi đạo đức của HS. Quản lý mục đích HDGDĐĐ cho HSTH là phân hóa mô hình mục tiêu GDĐĐ thành các mục tiêu bộ phận, gắn mục tiêu đó vào các nội dung giáo dục, gắn vào các loại hình hoạt động của nhà trường.

Mọi HDGDĐĐ phải có tính xác định về mục đích. Trong trường tiểu học có nhiều loại hình hoạt động của GV, hoạt động của HS, hoạt động của các tổ chức đoàn thể. CBQL nhà trường phải biết tổ chức các loại hình hoạt động trong nhà trường, đồng thời chỉ đạo cho các chủ thể hoạt động xác định mục đích, mục tiêu giáo dục của hoạt động đó. Thông qua hoạt động đó để trực tiếp hoặc gián tiếp tác động đến HS, mô phạm cho HS về đạo đức, lối sống, phong cách làm

việc.

Để thực hiện các mục tiêu GDĐĐ, hiệu trưởng phải biết tổ chức khai thác các nguồn nhân lực, vật lực, tài lực, tin lực trong và ngoài nhà trường. Đặc biệt, phải biết tổ chức khai thác một cách hợp lý, có hiệu quả các nguồn lực hiện có trong nhà trường.

Để quản lý HDGDĐĐ cho HS ở các trường tiểu học được thuận lợi, cần thực hiện tốt nội dung quản lý tiến trình tổ chức HDGDĐĐ cho HS. Bắt đầu từ khâu chuẩn bị; khâu tổ chức thực hiện và khâu kết thúc tiến trình tổ chức HDGDĐĐ cho HS. Ngay từ khâu chuẩn bị, quản lý cần phải tính đến tất cả các yếu tố bảo đảm như về nhân lực, vật lực và các điều kiện bảo đảm khác cho việc tổ chức hoạt động GDĐĐ. Tổ chức thực hiện HDGDĐĐ là khâu then chốt của tiến trình quản lý, do đó nhà quản lý cần tập trung chỉ đạo, hướng dẫn cụ thể hóa chương trình, nội dung, hình thức, phương pháp giáo dục.

Trong tiến trình tổ chức thực hiện HDGDĐĐ cho HS cần có sự kết hợp nhiều phương pháp sư phạm tiên tiến, sử dụng hợp lý các phương pháp tạo thành một chỉnh thể thống nhất để triển khai các HDGDĐĐ cho HS ở các trường tiểu học. Chỉ đạo sử dụng, đa dạng hóa các phương pháp, hình thức tổ chức HDGDĐĐ cho HS ở các trường tiểu học.

2.2.3. Quản lý các lực lượng GDĐĐ cho HS

Quản lý đội ngũ GDĐĐ cho HS là một trong những nội dung rất quan trọng trong quản lý nhà trường. Muốn vậy, Hiệu trưởng cần tiến hành các hoạt động quản lý, tổ chức lực lượng GDĐĐ cho HS. Phân công rõ ràng từng nội dung công việc đến từng người thực hiện, cụ thể về nội dung công việc, thời gian hoàn thành, chất lượng sản phẩm. Xác lập cơ cấu phối hợp với các bộ phận chức năng để công việc được tiến hành đồng bộ, toàn diện, đúng tiến độ của kế hoạch đã đề ra.

Chủ thể thực hiện HDGDĐĐ cho HSTH là đội ngũ GVCN, đội ngũ cán bộ Đoàn, cán bộ tiểu ban thực hiện HDGDĐĐ và HS. Theo đó, quản lý lực lượng GDĐĐ cho HSTH cần phải quản lý cả đội ngũ GVCN, đội ngũ cán bộ Đoàn, cán bộ tiểu ban thực hiện HDGDĐĐ và HS.

Quản lý ĐNGV thực hiện HDGDĐĐ cho HS: Trong thực tế hoạt động tại các nhà trường nói chung, trường tiểu học nói riêng, GVCN luôn là người thiết kế, tổ chức thực hiện các HDGDĐĐ tại lớp mình, bởi vậy cần phải quản lý tốt đội ngũ GVCN.

Quản lý ĐN cán bộ Đoàn và cán bộ tiểu ban thực hiện HDGDĐĐ: Tiểu ban HDGDĐĐ. Với vai trò là thành viên tiểu ban HDGDĐĐ của nhà trường, cán bộ Đoàn thanh niên có vai trò rất quan trọng trong việc

chỉ đạo và phối hợp tổ chức HĐGDĐĐ cho HS.

Quản lý HS: Đây là quản lý việc thực hiện các nhiệm vụ của HS trong quá trình học tập và rèn luyện thói quen, hành vi đạo đức. Hạt nhân của quản lý HS trong quá trình GDĐĐ là quản lý các hoạt động của HS, quản lý các mối quan hệ và kết quả chuyển hóa những chuẩn mực giá trị đạo đức của xã hội thành thái độ, niềm tin, thói quen hành vi đạo đức tốt đẹp của từng HS. Để quản lý đối tượng GDĐĐ là HS, đòi hỏi các nhà QLGD phải sâu sát nắm chắc số lượng, 2.2.4. **Quản lý nội dung, phương pháp GDĐĐ cho HS TH**

- Quản lý nội dung GDĐĐ cho HS

Nhà trường TH cần tập trung GD, các giá trị đạo đức truyền thống, giáo dục các hành vi hàng ngày, Giáo dục ý thức cộng đồng, biết “uống nước nhớ nguồn”, “đền ơn đáp nghĩa”, bảo vệ của công, tình yêu quê hương đất nước, yêu thương con người, giúp đỡ đồng bào, bảo vệ và giữ gìn tổ quốc, vững vàng lý tưởng cách mạng. Chính quyền địa phương, đoàn thanh niên, hội phụ nữ, khu dân cư trẻ sinh sống giáo dục truyền thống của địa phương cho HSTH qua hội làng, rước kiệu, lễ hội,... biết những tập quán phong tục của địa phương, đoàn kết, tương thân, tương ái với làng xóm, khu phố,...

- Quản lý phương pháp GDĐĐ cho HSTH

Tổ chức tuyên truyền, giáo dục HS nâng cao nhận thức đối với các lực lượng tham gia GDĐĐ và quản lý HĐGDĐĐ cho HS về GDĐĐ và quản lý HĐGDĐĐ cho HS, là biện pháp quản lý có ý nghĩa trên hết.

Hiệu trưởng trực tiếp “*Lên kế hoạch - tổ chức chỉ đạo thực hiện - giám sát kiểm tra- xử lý kết quả*” GDĐĐ HSTH quán triệt những Chỉ thị, Nghị quyết của Đảng, Nhà nước, Ngành GD về GDĐĐ HS; Tổ chức tốt việc triển khai thực hiện kế hoạch GDĐĐ cho HS, trong các nội dung giáo dục có ý nghĩa quyết định thành công GDĐĐ HS trường học. Các thành viên tham gia GDĐĐ và quản lý HĐGDĐĐ HS cần thực hiện tốt các yêu cầu cụ thể với nhiệm vụ, chức năng của mình.

2.2.5. **Tổ chức kiểm tra, đánh giá HĐGDĐĐ cho HS**

Kiểm tra là một trong những chức năng quan trọng của QLGD. Kiểm tra luôn gắn liền với đánh giá, nó là điều kiện để đánh giá. Mục đích của hoạt động KTĐG GDĐĐ là để đánh giá việc thực hiện kế hoạch và kết quả GDĐĐ cho HS. Kiểm tra, đánh giá GDĐĐ cho HSTH bao gồm nhiều khâu: KTĐG việc XDKH giáo dục; KTĐG tình trạng triển khai thực hiện kế hoạch giáo dục đã được phê duyệt; kiểm tra, đánh giá tiến độ thực hiện các nhiệm vụ, nội dung

giáo dục; về phương pháp tiến hành; kiểm tra kết quả từng hoạt động cụ thể về nội dung, hình thức, biện pháp tổ chức; KTĐG kết thúc thực hiện kế hoạch HĐGDĐĐ cho HS, đây là khâu KTĐG kết quả thực hiện của các LLGD. Thông qua KTĐG phát hiện sai sót, lệch lạc, tìm ra nguyên nhân để điều chỉnh, uốn nắn kịp thời.

2.2.6. **Tổ chức phối hợp hoạt động các lực lượng tham gia GDĐĐ cho HS**

Nhà trường thực hiện tốt việc phối hợp với xã hội góp phần tạo ra môi trường xã hội lành mạnh, hạn chế những tác động tiêu cực trực tiếp tới quá trình hình thành nhân cách HS; cụ thể các nội dung phối hợp gồm:

* Nhà trường thực hiện việc phối hợp với gia đình trong GDĐĐ HSTH;

* Tổ chức phối hợp các LLGD trong nhà trường

* Tổ chức phối hợp giáo dục các LLGD trong và ngoài nhà trường

* Tổ chức phối hợp các LLGD trong hoạt động chính khóa, hoạt động ngoại khóa, trong giáo dục chính quy và giáo dục thường xuyên

3. Kết luận

Quản lý HĐGDĐĐ cho HSTH là một hệ thống những tác động sự phạm hợp lý và có hướng đích của CTQL đến GV, HS, các lực lượng trong và ngoài nhà trường nhằm huy động và phối hợp sức lực của họ vào HĐGDĐĐ cho HSTH. QL HĐ GD ĐĐ giúp thực hiện mục tiêu mục tiêu giáo dục nhân cách và rèn luyện đạo đức cho HSTH.

Quản lý HĐGDĐĐ cho HSTH chịu sự tác động, chi phối của nhiều yếu tố: Các yếu tố thuộc về nhà trường. Các yếu tố thuộc về môi trường xã hội như: Giáo dục gia đình; điều kiện kinh tế, chính trị, văn hóa xã hội,... bài viết phân tích các nội dung QLHD GDĐĐ đáp ứng Chương trình GDTH trong bối cảnh hiện nay

Tài liệu tham khảo

1. Ban Bí thư TƯ Đảng (2004), *Chỉ thị số 40-CT/TW ngày 15-6-2004 về xây dựng đội ngũ nhà giáo và CBQLGD*, Hà Nội.

2. Ban Chấp hành TƯ (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TU về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo*. Hà Nội

3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2007) *Quyết định Số 50/2007/QĐ - BGDĐT ban hành công tác giáo dục phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống cho HS, SV trong các trường THPT, ĐH, CĐ*. Hà Nội

4. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2010), *Điều lệ trường tiểu học*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.